

LONDÝNSKÉ LISTY

London Letters Fortnightly Review

Issued by Joseph Bělina, 13 Fernside Avenue, London, N.W.7. Phone MILI Hill 4024

ROČNÍK III

V LONDÝNĚ DNE 14. ÚNORA 1949

ČÍSLO 3

KONEC VYDĚRAČSTVÍ.

Moskva zpravidla nepřipravuje poslušné vůdce evropských komunistických stran na obraty své politiky. Spoléhá na jejich osvědčenou pohyblivost, ve které dosáhli, po zkušenostech posledních dvaceti let, pozoruhodné virtuosity. Žádný z nich si však ještě nedovolil vážnější politický obrat, který by nebyl v souladu s právě určenou linií moskevské politiky. Mírné poválečné uvolnění otěží bylo opět odstraněno vytvořením Kominformy. Proto nelze přejít bez povšimnutí zajímavé projevy dvou známých evropských komunistů. Marcel Cachin, předseda francouzských komunistů a Togliatti, generální tajemník italské komunistické strany, mluvili téměř současně. Jeden v Paříži, druhý v Bologni. Bylo to po půl druhém roce po prvé, kdy hlavním obsahem jejich řečí nebylo nebezpečí plynoucí evropskému dělnictvu z ďábelského plánu amerických imperialistů na hospodářskou obnovu Evropy. Po půl druhém roce po prvé nerozdělovali svět na kapitalistický blok amerických imperialistů a socialistický" vedený Sovětským svazem" s vroucím přáním, aby jejich země se mohla připojit k tomu druhému. Naopak. Vytáhli opět partituru, podle které zpívali v prvních poválečných měsících. Sovětský svaz prý nesmírně trpí nepochopením své lásky k míru a demokracii. "Velké demokracie" se musí opět sejít ke spolupráci. Jen dohodou velkých demokracií lze zajistit mír. Aby nebylo pochyby, nezapomněl žádný z nich zdůraznit, že mezi velké demokracie počítá také Sovětský svaz.

Za deset dnů potom zahájil Stalin svoji korespondenci s panem Smithem v Paříži. Ujistil jej, že je ochoten sejít se s prezidentem Trumanem k uzavření dohody o paktu SSSR a USA, v němž by se obě vlády zavázaly, že proti svému partneru nevstoupí do války. Stalin nabídl při té příležitosti ke schůzce s prezidentem Trumanem města v několika republikách Sovětského svazu. Uvedl mezi nimi také Polsko a ČSR. Vyslovil ochotu dohodou s USA vyřešit problém postupného odzbrojení a berlínského konfliktu, aniž by ovšem zapomněl uvést podmínky dohody.

Pro posouzení významu, jaký asi Stalin připisoval této své korespondenci, nám nejlépe poslouží skutečnost, že ji neřídil na pana Smitha v Moskvě, který má tu čest zastupovati vládu Spojených států u SSSR, ale na pana Smitha, amerického žurnalistu v Paříži.

Je opravdu podivuhodné, že se ve světě vyskytly pochyby o tom, jak se zachová prezident Truman k novému manévru Moskvy. Nechyběli pochybovači, odhadující čas, který americký prezident potřebuje k sbalení svých kufrů a k zapomenutí zásad, které dva týdny před tím prohlásil

za vodítko své zahraniční politiky. Upevnění a zesílení Organizace Spojených národů prohlásil za nejdůležitější z nich. Řada opatření presidenta Trumana v americké vnitřní politice od listopadových voleb nasvědčuje tomu, že nynější americký prezident je mužem, jehož slova je radno bráti velmi vážně. Jeho dopověď, lépe řečeno, neuctivé chování k Stalinově nabídce, to rovněž potvrzuje.

Nás ovšem nezajímá jen odpověď amerického presidenta na Stalinovu nabídku. Tu bylo možno předpokládat. Zajímavější je nový tón v propagandě Sovětů a evropských komunistů, který je jen důsledkem změn k nimž došlo v minulém roce v demokratickém táboře.

Na podzimním zasedání Spojených národů se Sověty přesvědčily, že ne vždycky mohou využívat tento orgán k účinné propagandě. Vyšinsky tehdy odmítl podezření, že Sověty zamýšlí Organizaci spojených národů opustit. S udivenou tváří žádal o vysvětlení nedůvěry, kterou chovají ostatní státy k Sovětskému svazu. "Bojíte se vás", odpověděl Spaak, který nepochybně vyjádřil zdroj nedůvěry i všech ostatních delegátů demokratických zemí. Obavy před sovětským imperialismem byly v té době jenom zvýšeny komunistickým pučem v ČSR, blokádou Berlína a chováním francouzských a italských komunistů. Neřekl však Sovětům nic nového. Spaak dal jen upřímně výraz tomu, co bylo pro Sověty jedním z důležitých předpokladů při určování jejich agresivní politiky v Evropě - do konce minulého roku.

Demokratický svět, zaměstnán také svými vlastními starostmi, přihlížel od konce války k tomu, jak ve střední a východní Evropě jsou postupně likvidovány poslední zbytky demokracie. Tu a tam si zaprotestoval. Proti způsobu voleb, proti likvidaci odpůrců komunistických režimů a naposled proti komunistickému puči v Československu. Je známo, že ani jeden z protestů nedosáhl praktického výsledku. Pak následovalo zahájení blokády Berlína. To již byla přímá výzva západním velmocem, aby si uvědomily, že jedna ze zásad leninismu, které uplatňují Sověty také v zahraniční politice praví: kdo má moc, ten má právo. Byla to první příležitost k tomu, aby si demokratický svět uvědomil, že může nastat okamžik, kdy Sověty uplatní jeden ze svých argumentů, kterého doposud nepoužily. Svoji vojenskou moc. To byl vrchol poválečné vyděračské politiky Sovětského svazu.

Víne, kde skončilo úsilí vyřešit berlínský konflikt normální diplomatickou cestou. Poněvadž jiné možnosti není, blokáda Berlína trvá. Bude již téměř rok nejcitlivějším místem mezi západem a Sověty. Místem, které se zřetel k neústupnosti obou stran, nejvíce přiblížilo svět novému válečnému konfliktu.

Podívejme se tedy jednou, jak vypadají síly, které by patrně v prvním okamžiku byly přivedeny v pohyb, kdyby mělo dojít k rozhodnutí zbranění. Je to obraz, který nám jen vysvětluje dosavadní značné sebevědomí Sovětů. Podle amerického zjištění stojí dnes v Rusku a ostatních východoevropských zemích celkem 4 a půl milionu mužů ve zbraní. Z toho 1 milion, t. j. 38 divisí v západním Rusku. Asi 300.000 mužů, t. j. 14 divisí, ve východním Německu a Rakousku. Síla sovětské armády v Mandžursku je odhadována na 26 divisí a v jihovýchodní Sibiři na 5 divisí. Sovětské letectvo, podle těchto odhadů, má k použití v prvním sledu 15.000 letadel. Z toho 8.500 v západním Rusku a 6.500 na východě.

Spojené státy mají 2 divise v Německu a 4 divise v Asii/Japonsko a Korea. Tři divise ve Spojených státech. Počet amerických letadel je odhadován mezi 9 až 11 tisíci. Se zřetel na počet obsluhujícího pe-

personálu mohlo by však v prvním sledu býti použito pouze 2.000 letadel. Z toho v Evropě se nachází 300 letadel, mimo těch, která obstarávají transport do Berlína. Velká Británie má ve zbrani 850.000 mužů. Z toho připadá vždy třetina na námořnictvo, letectvo a pěchotu. Počet letadel, která by mohla býti použita v prvním sledu je odhadována polovicu amerických. Z ostatních států připravovaného Atlantického paktu mohly by přinésti vážný vojenský příspěvek jenom Belgie a Francie. Nepřivedil by však žádnou podstatnou změnu v poměru, který poskytují uvedená čísla.

Nelze se diviti tomu, že taková čísla vyvolala stísněnou náladu, které dal také výraz ministerský předseda Spaak na pařížském zasedání Spojených národů. Tím spíše ale lze také pochopit, že demokratický svět došel k poznání nutnosti vytvořit rovnováhu sil ve světě, která by odstranila nepříjemnou atmosféru, vytvořenou sovětskou hrozbou. Na první pohled, zárcující početní převaha sovětských vojenských sil, může vésti k domněnce, že proti této síle nemůže západ vytvořiti žádnou vážnou protiváhu. Podle mínění vojenských odborníků má však Amerika, Anglie a Francie možnost mobilisovat a vyzbrojit svoje zálohy mnohem rychleji, než SSSR. V naší úvaze nebereme také zřetel k jednomu stu amerických leteckých pevností, které jsou v Evropě a mají ve svých zásobách patrně také atomové bomby, jejichž působivost se neodvazujeme odhadnout.

Bylo jen přirozeným důsledkem expanse sovětského imperialismu, že se svobodný demokratický svět rozhodl vytvořit vojenské předpoklady pro obranu. Vytvoření Atlantického obranného paktu je tedy výsledkem poválečné politiky Sovětů. Ačkoliiv nebyl doposud formálně uzavřen, jeho přípravy přispívají již k vyčištění stísněného ovzduší.

Ještě loni na jaře převládalo mínění, že v případě útoku Sovětů dosáhne ruská armáda bez vážnějších obtíží a velmi rychle západních břehů Evropy. Koncem roku rozhodl se však maršál Montgomery, vrchní velitel armád evropských účastníků Atlantického paktu, usídlit se na kontinentě. O tomto muži je známo, že svůj stan nikdy nepostavil na místě, ze kterého musel ustupovat. Jistě k tomu přispělo vědomí, že v případě sovětského útoku může západní Evropa tentokrát počítati s okamžitou pomocí Spojených států. O její rychlosti ještě na jaře loňského roku mohly býti určité pochyby.

Skutečnost, že Sověty ponechávají železniční síť ve výhodném Německu a Polsku v zanedbaném stavu, že v ČSR a Maďarsku nelze zatím také zjistit žádné vojenské přípravy, je vysvětlována tím, že Sověty opravdu nepomýšlí na útočnou válku a spokojují se respektem, který buď jejich vojenská síla. Průmyslový potenciál Spojených států, Velké Británie, Kanady a ostatního demokratického světa, nenechává je patrně také na pochybách, jaký by byl konec nové, dlouhé, světové války.

Naskytá se ovšem otázka, jak přijmou Sověty úsilí o změnu poměru sil, který byl doposud pro jejich expanzi tak příznivý. Jak se sníží s tím, že má být opravdu konec dosavadnímu vyděračství. Nepochybně, že svoji nabídku, uzavřít vzájemný pakt o neútočení s USA, myslel Stalin opravdu upřímně. Byl to znamenitý pokus, jak rázem znemožnit utvoření Atlantického paktu, pochovat Organizaci spojených národů a zachovat Sovětům dosavadní výhodnou pozici v Evropě. Této koncepci byla by Moskva jistě ochotna přinést i určité oběti. Proto patrně nezůstane jenom při tomto jediném pokusu. Ukázalo se však, že tříleté zkušenosti se sovětskou zahraniční politikou nejsou zaponínány. Rozhodnutí o válce a míru zůstává na straně Sovětů. Vyděračství je ovšem konec.

S napětím očekává celý svět každý krok Spojených států severoamerických v jejich zahraniční politice. Zvolení Harry S. Trumana prezidentem, mohlo vésti k úvahám, zda-li Spojené státy ve velkém úsilí o zachránění svobody a demokracie, zachovají svůj dosavadní pevný postoj. Zásady, kterými se hodlá dvacátý pátý prezident Spojených států řídit při výkonu své funkce, předložil americkému lidu a celému světu ve svém nástupním projevu, z něhož přinášíme podstatnou část:

"Dnesní den není pouze začátkem nové vlády, nýbrž také období, které pro nás a celý svět bude patrně rozhodující. Snad nám bude určeno dožít se, nebo dokonce spolupůsobit při obratu v dlouhých dějinách lidstva. První polovina tohoto století je ve znamení nezvyklých, brutálních útoků na lidská práva, ve dvou nejstrašnějších válkách dějin. To nejnutnější, co naše doba potřebuje je, aby se lidé naučili soužití v míru a svornosti.

Národy světa se dívají budoucnosti vstříc s velikou nejistotou. V této době zoufalství očekávají, jako nikdy před tím od Spojených států dobrou vůli, sílu a moudré vedení. Používáme proto této příležitosti, abychom celému světu předložili základní principy, podle kterých se ve svém životě řídíme a abychom všem národům oznámili své cíle. Americký lid setrvává na zásadách, kterým zůstal věren od svých začátků.

Věříme, že všichni lidé mají právo na spravedlnost před zákonem a na stejnou možnost k užítku všeobecného blahobytu. Věříme, že všichni lidé mají právo na svobodu smýšlení a svobodu projevu. Věříme, že všichni lidé byli stejně stvořeni k obrazu božímu. Americký lid si přeje a je také rozhodnut usilovat o svět, ve kterém všechny státy a všechny národy budou mít svobodu samy si vládnout. Zejména je ale náš lid prochnut přáním a rozhodností zasadit se o mír na zemi - o spravedlivý a trvalý mír - spočívající na pravém dorozumění rovnoprávných.

DEMOKRACIE PROTI KOMUNISMU.

Při úsilí o tento cíl naráží Spojené státy a ostatní, stejně smýšlející národy, na přímý odpor režimu s protichůdnými názory a naprosto rozdílným pojetím života. Tento režim se opírá o falešnou filosofii, která upírá člověku svobodu, jistotu a lepší možnosti. Svedeny touto filosofií obětovaly již mnohé národy svoji svobodu, aby s hořkostí poznaly, že odměnou jim je podvod, potupa, bída a tyranie.

Touto falešnou filosofií je komunismus. Opírá se o předpoklad, že lidé jsou příliš slabí a nedokonalí, aby si sami mohli vládnout a potřebují proto nadvládu mocných mužů. Naproti tomu demokracie se opírá o přesvědčení, že člověk je morálně a duševně zralý a že má nezadatelné právo rozumné a spravedlivě si sám vládnout. Komunismus ohrožuje

je jednotlivce vězněním bez zákonných důvodů, trestáním bez soudního projednání, tak, jako otroka státu. Komunismus rozhoduje, jaké informace mohou být jednotlivci poskytnuty, jaké umělecká díla má tvořit, jaké vůdce smí následovat a co smí myslet. Demokracie zastává zásadu, že vláda má sledovat dobro jednotlivce a je jí svěřen úkol chránit jeho práva a svobodu při výkonu jeho schopností.

Komunismus tvrdí, že sociální nespravedlnost může být odstraněna jenom násilím. Demokracie dokázala, že sociální spravedlnost může být zavedena mírumilovným vývojem. Komunismus prohlašuje, že svět je od základů rozdělen v nepřátelské třídy, že je nevyhnutelná válka. Demokracie vychází z pojetí, že svobodné národy mohou rozdílné názory urovnat spravedlivým způsobem a zachovat

trvalý mír. Tyto rozdíly mezi komunismem a demokracií nedotýkají se jen Spojených států. Všude jsou si lidé vědomi toho, že při těchto protikladech jde o materiální blahobyt, lidskou důstojnost a právo věřit v Boha.

OHROŽENÍ MÍRU KOMUNISMEM.

Neuvádím tyto protiklady, aby základní zásady se staly předmětem diskuse, nýbrž proto, že z komunistické filosofie odvozené akce ohrožují snahu svobodných národů zajistit světu uzdravení a trvalý mír.

Od konce války použily Spojené státy všech svých možností a své síly, aby byl obnoven mír, stabilita a svoboda světa. Neusilujeme o nová území a nevnucujeme nikomu svoji vůli. Nežádáme žádná privilegia, nejsme však také ochotni poskytovat je někomu jinému. Podporujeme energicky Organizaci spojených národů a jí příbuzné organizace, aby v mezinárodních vztazích mohly být používány demokratické metody.

Trváme důsledně na tom, aby spory mezi národy byly řešeny v míru. Usilujeme o to, aby došlo k dohodě o působivé mezinárodní kontrole našich nejmocnějších zbraní, tak jako jsme vždy působili pro omezení a kontrolu zbrojení.

OBNOVA EVROPY.

Před rokem jsme započali společně se 16 svobodnými národy Evropy, v dějinách největší program hospodářské spolupráce. Účelem tohoto nevídaného díla je posílit a oživit demokracii v Evropě tak, aby svobodné národy na kontinentě mohly opět zaujmouti svá oprávněná místa v první řadě civilizace a přispěti k blahobytu světa.

Naše námaha přinesla naději celému lidstvu. Podařilo se nám odstranit zoufalství a poraženectví a řadu zemí ochrániti před ztrátou jejich svobody. Stamiliony lidí v celém světě souhlasí s námi, že nová válka není nutná - že můžeme žít v míru. Iniciativa je v našich rukou.

Společně s jinými národy budujeme pevnou stavbu mezinárodního pořádku a spravedlnosti. Při tom budou nám společníky země, které už nemají zápasit s problémem vlastní národní existence, nýbrž pracují již o životní úroveň všech svých občanů.

ZA MÍR A SVOBODU.

Jsme také připraveni uskutečnit nové plány k posílení svobodného světa. V příštích letech bude náš program úsilí o mír a svobodu usilovati o čtyři základní cíle:

1./ Poskytneme i nadále svoji podporu Spojeným národům a jim příbuzným organizacím a budeme hledati nové možnosti k posílení jejich autority a zvýšení jejich vlivu. Předpokládáme, že Spojené národy budou posíleny přístupem nových států, které se nachází na cestě k vytvoření své vlády podle demokratických principů.

2./ Budeme pokračovati v hospodářském programu ozdravení světa. Musíme se především plně zasadit za hospodářskou obnovu Evropy. Jsme přesvědčeni o úspěchu tohoto důležitého díla na cestě k hospodářskému ozdravení světa. Věříme, že z našich partnerů se stanou státy, které budou schopny starati se samy o sebe. Mimo to musíme uvést ve skutek své plány pro odstranění překážek světového obchodu a k zvýšení jeho rozsahu.

3./ Budeme posilovati odhodlání svobodných národů k obraně proti útoku. Připravujeme s řadou zemí společnou dohodu k zajištění bezpečnosti v severoatlantickém prostoru. Tato dohoda bude mítí formu společného obranného paktu v rámci Charty Spojených národů, tak jako jsme ji vytvořili smlouvou v Rio de Janeiro, pro západní hemisféru. Hlavním účelem této dohody je, aby bylo dáno na jevo společné rozhodnutí svobodných států postavit se na odpor každému ozbrojenému útoku. Každá země, která se účastní takové dohody, musí učiniti

li vsa pro zajištění společné obrany. Jestliže dáme od samého počátku důrazně na jevo, že každý ozbrojený útok, ohrožující naši národní bezpečnost, narazí na nepřekonatelné síly, možná, že k takovému útoku nikdy nedojde. Svobodným národům, které společně s námi pracují na udržení míru, přispějeme vojenskou radou a válečným materiálem.

4./Musíme uskutečnit program, který by dobrodiní výsledků našeho vědeckého bádání a průmyslového pokroku, umožnil použít k dobru méně vyvinutých zemí. Více než polovina lidí na světě žije za podmínek, které se povážlivě blíží bídě. Jejich výživa je nedostatečná, jsou obětmi nemocí, jejich hospodářský život je primitivní, jejich bída je nebezpečím i pro lépe situovaná území. Po prvé v dějinách světa nachází se v majetku lidstva vědomosti a technické možnosti k zmírnění utrpení těchto lidí. Mírumilovným národům musíme poskytnouti k použití výhody našeho bohatství a technického pokroku, abychom jim usnadnili uskutečnění touhy po lepším životě a společně s ostatními národy podporovat investice kapitálu v územích potřebných vývoje. Bude našim cílem pomáhati svobodným národům světa, aby samy mohly vyráběti více životních potřeb, více oděvů, více bytového prostoru a více energie. Vyzyváme ostatní země, aby spojily své pomocné technické prostředky s našimi k uskutečnění tohoto plánu. Tento plán má být proveden jako společné dílo, na něž budou spolupracovati všechny státy prostřednictvím Spojených národů. S pomocí obchodního světa, soukromého kapitálu, zemědělství a dělnictva naší země, může uskutečnění tohoto programu nocně povzbudit průmyslovou činnost v jiných zemích a podstatně zvýšit životní úroveň v zemích přicházejících v úvahu. Takový nový hospodářský vývoj musí být připraven a řízen k prospěchu obyvatel území, v nichž bude zaveden. Starý imperialis- mus- vykořisťování jiných- není

v našich plánech místa. To, co máme na mysli, je vývojový program, spočívající na zásadách demokratické slušnosti. Všechny země, také naše, budou míti z takového programu lepší užiti pracovní síly a přírodního bohatství světa, značný užitek. Zkušenost učí, že náš obchodní styk s jinými zeměmi stoupá v poměru, v jakém se ony samy hospodářsky a průmyslově vyvíjí. Zvýšení výroby jest klíč k prosperitě a míru. Demokracie sama může urychlit vývoj, který přivede národy světa k vítězství nejen nad jejich utlačovateli, nýbrž i nad jejich starými nepřáteli: přírodou, bídou a zoufalstvím.

Vedeni těmito čtyřmi zásadami, doufáme vytvořiti podmínky, které jednou přinesou celému lidstvu osobní svobodu a šťastný život. Jestliže při uskutečnění těchto plánů máme míti úspěch, pak musíme míti v naší zemi sami trvalou prosperitu. Ponalu, ale jistě, tkáme rozsáhlou soustavu mezinárodní jistoty a stoupajícího blahobytu. Při tomto díle stojí po boku Spojených států miliony lidí na celém světě, kteří trpí hladem a usilují o spravedlnost a rovnováhu. Dříve nebo později, až se zřejmě prokáže naše stabilita, až více a více národů pozná dobro demokracie a bude brát užitek na vzrůstajícím nadbytku, pak nechají- tak věřit- padnouti své iluze také ty země, které stojí nyní nepřátelsky proti nám a společně se svobodnými národy světa přispějí k urovnání mezinárodních rozporů.

Vývoj posledních let přinesl naši americkou demokracii nový význam a novou odpovědnost. Naše odvaha, naše vědomí povinností a naše pojetí svobody, bude podrobena zkoušce. Já ale prohlašuji před celým lidstvem: co jsme ve svobodě vytvořili, to ve svobodě ještě větší překonáme. Vytrvalí ve své víře ve všemohoucího, budeme pokračovati na cestě k enormu světu, ve kterém je zajištěna svoboda člověka. Tomuto vysokému cíli zasvětime naši sílu, naše mocenské prostředky a naši rozhodnost. "

PROVĚRKA.

Od r. 1933 bylo v Sovětském svazu provedeno několik rozsáhlých čistek v komunistické straně. Zpravidla došlo k čistce vždy potom, kdy z Polbyra nebo ústředního výkonného výboru ruské komunistické strany byla odstraněna některá ze skupin starých bolševiků, které neshledal Stalín dosti ochotnými k uznávání své autority. Čistkami, prováděnými v celé straně, byli pak odstraňováni ze svých funkcí, do koncentračních táborů a na popraviště, všichni funkcionáři i prostí členové strany, u kterých vznikl jenom stín podezření, že nejsou dosti věrni "stalinskému vedení strany". Čistky po sovětském vzoru lze v ČSR teprve očekávat. "Prověrka", která byla provedena v československé komunistické straně, měla však docela jiné příčiny.

Po únorovém puči provedli komunisté rozsáhlý tlak na všechny vrstvy národa pro vstup do komunistické strany. Je pravda, že se jim podařilo získati 400.000 nových příslušníků. Brzo však zjistili, že téměř všechny nové přihlášky pochází od státních a veřejných zaměstnanců z úřednických a živnostenských vrstev. Ti nejspíše podléhali tlaku a vyhrůžkám komunistické propagandy a domnívali se, že členství v KSČ se vyhrou sikanám komunistů, proti kterým po únoru nebylo naprosto žádné ochrany. Poměrně nejhůře dopadli ve své získávací kampani mezi nekomunistickými dělníky, kteří již před únorem dovedli zápasit s terorem komunistických ředitelů, funkcionářů závodních rad a odborových sekretářů. Při zjišťování výsledků náborové akce bylo zjištěno, že nový příliv členů podstatně mění sociální složení komunistické strany, poněvadž nedělničtí příslušníci tvořili téměř polovinu členstva. To nebylo vedením strany považováno za příznivý zjev, poněvadž politika komunistů v ČSR měla býti řízena především proti této vrstvě. Jejich pronikání do strany a do funkcí ve straně, skrývalo v sobě, podle názorů vedení strany, vážné nebezpečí. Proto byla organizována prověrka, která měla sloužit tomu, aby z komunistické strany byli vyřazeni všichni nově přihlášení členové, pokud nebyli dělníky. Kdyby u tisíců postižených neměla prověrka vážné důsledky existenční, bylo by lze celý její průběh považovati za nepovedenou naškarádu. Podle zpráv, které shrnul ústřed. sekretariát KSČ do 15. ledna t. r. a které zahrnují zprávy o provedení prověrky asi v 80% organizací, nebylo shledáno za politicky dosti uvědomělé celkem 312.327 příslušníků strany. Z toho 194.510 bylo převedeno do stavu "kandidátů", ostatním pak byly předepsány několika měsíční čekací lhůty. "Kandidát" se může ucházet o řádné členství strany po 1 nebo po 2 letech. Ti, kterým byla vyněřena několika měsíční čekací lhůta, musí po jejím uplynutí prokázat, že splnili úkol, který jim byl prověřovací komisí uložen. Zpravidla se museli čekatelé zavázat " důkladně prostudovat dějiny Vše-ruské komunistické strany bolševiků". Ústřední sekretariát KSČ však není s výsledkem prověrky spokojen. Nebylo splněno očekávání, že dojde k odstranění nepoměru mezi dělníky a příslušníky ostatních vrstev uvnitř KSČ. Organizační oddělení ústř. sekretariátu KSČ v pokynech krajským tajemníkům k výsledkům prověrky konstatuje, že " tyto cifry svědčí o tom, že není správně prováděno usnesení ústředního výboru o kandidátech... nedostatečný počet z řad úředníků a živnostníků je převáděn mezi kandidáty..." Nařizuje proto, aby jednotlivými okresům, které se podle původních pokynů neřídily, bylo uloženo provést prověrku důkladněji.

Téměř nikde nepostihla proto také prověrka některého z významnějších funkcionářů strany. V Brně na př. se domnívali někteří starší

komunisté, že je to příležitost vy-
 pořádat se s předsedou krajského
 výboru strany, německým komunistic-
 kým poslancem Schlingen, který od r.
 1945, kdy byl určen za vůdce brněn-
 ských komunistů, se nenaučil doposud
 pořádně česky. Před nedávnem byl uk-
 řičen na závodní schůzi v Gottwaldov-
 ých závodech v Brně, když nedovedl
 poradit dělníkům, kde si mohou za
 své výdělky pořídit takové šaty, v
 jakých k nim přišel na schůzi. V kra-
 jské kádrové komisi měl pak vysvět-
 lit osud 19 aut z majetku Fondu ná-
 rodní obnovy a několik jiných, podo-
 bných historek. Ukázalo se však, že
 zároveň s ním by musel příliš mnoho
 vysvětlovat další brněnský komunisti-
 cký výtečník, posl. Kapoun, který
 na poslední parádě komunistů ve Špa-
 nělském sále byl zvolen předsedou
 ústř.kontrol.komise strany./Dovedli
 si ho tedy vybrat./Když se však si-
 tuace ukazovala příliš hrozivou, při-
 vezl si Schling od Slánského pověre-
 ní" očistit komunistickou stranu na
 Moravě od rozvratnických živlů". Při
 prověrce si také mohli komunisté
 učiniti jasný obraz o spolehlivosti
 příslušníků strany. Ukázalo se, že
 právě dělníci - kteří nemají co ztra-
 tit, projevují nejméně uctivosti k
 novému režimu.

"Proč jsi členem KSČ ?" "Protože
 jste mně otravovali a chtěl jsem
 mít od vás pokoj", odpověděl závoz-
 ník. "Jaké výhody poskytuje dělníkům
 lidová demokracie?" "Kdyby bylo víc
 jídla a padaly bomby, bylo by to ja-
 ko za Hitlera", odpověděl starý komu-
 nistický dělník v první brněnské
 strojírně.

ČISTKA V ARMÁDĚ

postihla již 70 % předúnorového dů-
 stojnického sboru. Nejdříve byli od-
 straněni důstojníci a gázisté, kteří
 bojovali v zahraniční armádě na zá-
 padě. Nezůstali ušetřeni ani ti, kte-
 ří se vrátili ze západu přes východ-
 ní frontu. Decimování důstojnického
 sboru bylo provedeno, podle Sláns-
 kým vyslovené zásady, "vytvoříme si
 vlastní, straně oddané kádry...důs-

tojníků v armádě". Současně s gene-
 rálem Kutlvašerem bylo zatčeno ně-
 kolik set důstojníků, mezi nimi řá-
 da generálů. Mimo to bylo pozatýká-
 no také několik set aktivních voji-
 nů a poddůstojníků. První skupina
 21 vojínů byla již vojenským stát-
 ním soudem odsouzena k trestům od
 3 do 7 let. Vláda již schválila os-
 novu zákona, podle kterého má býti
 provedena také očista mezi důstoj-
 níky a rotnistry v záloze. Podle ná-
 vrhu tohoto zákona bude noci mini-
 str národní obrany degradovat v zá-
 jmu "očisty záložního velitelské-
 ho sboru" všechny záložní důstoj-
 níky, kteří nejsou příslušníky komu-
 nistické strany.

DĚTI, ŽENY A STARCI NA VOJNU.

Vláda již také schválila osnovu no-
 vého branného zákona, kterým má bý-
 ti nahrazen branný zákon z r.1920.
 Podle nového zákona počíná branná
 povinnost u mužů v 17 letech a ko-
 nčí v 60 letech. Podle tohoto záko-
 na " v době mimořádných opatření"
 budou mít odvodní povinnost také
 ženy.

POLITICKÉ STRANY.

Není vyloučeno, že budou z vlády od-
 straněni "národně socialističtí" a
 "lidovečtí" ministři. Komunisté
 poznali, že jejich účast ve vládě
 nemohla zakrýt diktaturu komunisti-
 cké strany, nehledě k tomu, že na
 tom sami již nemají zájem. Vytýkají
 národním socialistům a lidovcům ve
 vládě, že vyvíjí málo iniciativy,
 aby se snažili zabránit "podvratné
 činnosti příslušníků svých stran."
 Ti se hájí tím, že je jim činnost
 znemožňována vyloučením téměř všech
 bývalých funkcionářů těchto stran
 z veřejného politického života.
 Chystá se zastavení listů obou tě-
 chto stran v Brně.

ZÁKON O EDIČNÍ ČINNOSTI.

který bude předložen parlamentu je-
 ště v únoru, má umožnit úplné gla-
 jchšaltování nakladatelské činnos-
 ti. Zákon zakazuje vydávání publi-
 kací, knih, hudebnin a reprodukcí

výtvarných děl všem soukromým nakladatelstvím. Vydavatelskou činnost může provozovat pouze stát, "politické strany", ÚRO a některé státní organizace. O vydání každé publikace bude rozhodovati ministerstvo informací, které "každoročně stanoví plán pro vydávání neperiodických publikací a bude řídit jejich vydávání". Zákon také umožní likvidaci většiny dosavadních knihkupectví.

" NENECHÁME SE ZNERVOSNIT "

prohlásil Zápotocký na plenární schůzi ÚRO. Odpovídal na všeobecnou nespokojenost dělnictva, které klade odpor soustavnému snižování mezd a protestuje proti zvyšování cen nejdůležitějších životních potřeb. Zápotocký se snaží přesvědčit dělníky dlouhým výkladem o tom, že jejich životní úroveň je dnes daleko vyšší než před válkou. Provádí při tom kouzla s číslicemi. Porovnává výši dělnických mezd nyní s r. 1937. Má pravdu. Jsou daleko vyšší. Má pravdu, že dělnické mzdy byly v ČSR před válkou velmi nízké. Mohl by býval dokonce uvést, že ČSR před válkou patřilo mezi několik zemí s nejnižší mzdovou hladinou. Tento povedený "odborář", který se holeďbá tím, že hájí dělnické zájmy na nejvýznamnějších místech ve státě, započíná ovšem na to, že dělníky vždy celkem málo zajímalo, jak vysoké jsou jejich výplaty, ale co si za svůj výdělek mohou koupit. Ve slovníku komunistických odborářů bychom narně hledali pojem "reálné mzdy", kterou lze velmi snadno vypočítat tím, když porovnáme index mzdový s indexem cen. O to se ovšem Zápotocký nepokouší, ale alespoň ne před dělníky, poněvadž by musel přiznat, že po úspěšném splnění dvouletky, při současném protidělnickém sociálním teroru, je životní úroveň čsl. dělnictva nižší, než při předválečných hladových mzdách. Dělnické mzdy tvoří dnes čtyř až sedm násobek mezd předválečných. Ceny však tvoří patnácti až dvacetinásobek cen předválečných. To nám ovšem na mysli pouze ceny na vá

zaném trhu, který je považován za zvláštní výhodu pro dělníky. K tomuto zjištění ovšem dělníci nepotřebují Zápotockého a paskvil dnešních čsl. odborů. To si mohou vypočítat sami. A také to dělají. Je to důvod, proč raději nejsou svolávány závodní dělnické schůze a proč i v několika zbrojních podnikcích /Zbrojovka Brno, Škoda Adamov, Zbrojovka Vsetín/ došlo k čistkám i v řadách závodní milice, ačkoliv tuto tvoří nejspolehlivější komunisté, kterým jsou poskytovány zvláštní výhody v zásobování. Hospodářské ztráty způsobené surovým vykořisťováním Československa Sovětským svazem nemohou být kryty jen zbitáčením středních vrstev a jsou převalovány také na dělnictvo. Nervosita Zápotockého je proto oprávněna. Snaha o snižování mezd narazí na stále tvrdší odpor a pokusy o "štachanovštinu" jsou předmáteny poměchem. Honičky na nemocné dělníky mají snížit počet zanedbaných pracovních hodin. Za devět měsíců minulého roku připadá na každého čsl. dělníka 233 zanedbaných hodin. Snižování mezd vede také ke zvýšení fluktuace. V jednom kladenském podniku vyznělo se během minulého roku 75 % osetstva. I "soudružské soudy" se ukázaly příliš slabými. I dělníci sami poznávají ve výrobě, jaké strašné hospodářské důsledky má postupné podvazování

HOSPODÁŘSKÝCH STYKŮ SE ZÁPADEM.

Uvedli jsme již, jak se projevilo v celkovém zahraničním obchodu loňského roku. V některých průmyslových oborech má katastrofální důsledky. R. 1947 na př. dovezlo Československo z USA 4.820 tun olova. V prvních třech čtvrtletích 1948 pouhých 438 tun. Zinku bylo v r. 1947 dovezeno z USA 12.380 tun. V prvních třech čtvrtletích 1948 pak 298 tun. Spojené státy odmítly také dodat zařízení továrny na pneumatiky, vrtací zařízení a jiné důlní stroje, které měly sloužit k mechanizaci těžby uhlí. Nebyla také uskutečněna pro r.

1948 plánovaná dodávka válcovny kovů v hodnotě 1 miliardy Kčs. Komunisté konejší veřejnost nadějí, že vytvoření východoevropské hospodářské rady umožní ČSR překonat některé důsledky podvázání hospodářských styků se západem. Budoucnost ovšem ukáže, že Sověty pouze vytvořily orgán, který jim má jenom usnadnit plánovanou vykořisťování střední Evropy.

BÍDA ŽIVNOSTNÍKŮ.

Nejubožejší stavem v ČSR jsou dnes živnostníci. Komunisté velmi důsledně likvidují střední podnikání krok za krokem. Státní velkoobchodní podnik Textilia má již 655 prodejen a prakticky již zlikvidoval maloobchod v textilu. Značná část obchodníků potravinami dala raději své obchody k dispozici družstvům. Jedním z nových opatření proti živnostníkům je zavedení "nucené daňové správy", kterou dosazuje ministerstvo financí, jakmile vznikne nedoplatek na daních. Hospodářský teror proti drobným živnostníkům vyvrcholil jejich vyloučením z přídelu textilu a obuvi. To vzbudilo odpor i u většiny dělnictva. Projevil se i na zasedání URO, kde předseda vlády Zápotocký, větší část svého projevu musel věnovat vysvětlování postupu vlády proti živnostníkům.

VOLNÝ TRH

se šmelinářskými cenami je pochopitelně zdrojem největší nespokojenosti. Závodní dělnický časopis Gotwaldových závodů v Brně přinesl velmi ostré vtipy na ceny košil. Číslo mělo být zabaveno a dělníci si museli vynutit jeho kolportáž. Oficiální zprávy priznávají, že na volném trhu jsou nakupovány pouze nejnnutnější potřeby a že podstatnou část nakupujících tvoří dělnictvo. Ještě v únoru má být zaveden také volný trh s potravinami. Na volném trhu potravinami mají být uvolněny t. zv. "přepychové potraviny", které nejsou poskytovány na přídel. Přepychovými potravinami

rozumí se především káva, čaj, hrozinky, sýry a rýže.

ŘÁD PUČISTŮ.

K celé řadě medailí a vyznamenání za služby komunistickému režimu přibude nyní nová. Vláda se usnesla zřídit "řád 25. února 1948." Bude mít tři stupně. V bronzu, ve stříbře a ve stříbře s emailem. Bude udělován "jednotlivcům nebo skupinám, kteří se vynikající měrou podíleli na vítězství v únorových dnech 1948. Hlas lidu praví "už jsou tu i orlice". Opravdu. Řada účastníků únorového puče s obavami očekává, aby novým druhem svatováclavské orlice nebyli pro věčnou budoucnost poznamenáni.

PASY JEN SPOLEHLIVÝM.

V parlamentě byl předložen návrh zákona o cestovních pasech, kterým má být dodatečně legalisován existující stav. Podle zákona bude pasy vydávat výhradně ministerstvo vnitra, které vydání může odmítnout "ze státně bezpečnostních důvodů." Zákonem je odstraňován první nárok na vydání cestovního pasu. Soustředění agendy u ministerstva vnitra oddůvodňuje důvodová zpráva tím, "že u tohoto ministerstva je stejně vedena centrální evidence osob, kterým není možno vydati pas z důvodů bezpečnosti státu."

DŮKLADNĚJŠÍ NEŽ NACISTÉ

jsou komunisté i v usměrňování tisku. Von Wolfram se spokojoval instruváním šéfredaktorů. Komunisté zavedli nyní pravidelné školení všech pražských redaktorů, kteří ještě zbyli po několikerych čistkách. "Školení" tří set novinářů zahájil ve Slovanském domě Václav Kopecký, od něhož se dozvěděli, že školením hodlá zvýšit jejich vzdělání a obohatit veřejný život. Velký pokles nákladů novin, zejména "nekomunistických", je důvodem k připravovanému zastavení několika listů. V Brně bude zastaveno "Slovo národa" a "Lidová obroda." Lidovky se bu-

... jsou tisknout jenom v Praze. Do jejich tiskárny v Brně se nastěhuje "Práce". Národ. socialistickou tiskárnu v Brně dostane "Mladá fronta lidoveckou" "Zemědělské noviny." Z bývalých nekomunistických listů bude propuštěno dalších 120 až 130 redaktorů, kteří budou převedeni do výroby.

KOLCHOZY JEŠTĚ LETOS ?

Koncem února m.r. prohlásil ještě Gottwald, že soukromé vlastnictví půdy zůstane v ČSR nedotčeno. Komunistická ústava dokonce "zaručuje" jeho ochranu. Na poslední schůzi ústřed. výboru KSC musel ovšem Gottwald přiznat, že sovětská kritika Titovy zemědělské politiky týká se také Československa a ohlásil nutnost "třídní zemědělské politiky". Je také důsledně prováděna. Hlavní nápor je veden proti všem rolníkům, kteří vlastní více, než 15 ha zemědělské půdy. Jsou jim ukládána nesplnitelná břemena, aby pro "sobotáž" při nesplnění dodávek, mohly být na jejich usedlosti uvalovány národní správy, které jsou novou formou vyvlastňování zemědělství. Současně jsou postiženi rolníci, zpravidla trestáni také vězením nebo zaradením do koncentračního tábora. Komunisté z opatrnosti se nesnaží likvidovat najednou soukromé vlastnictví zemědělské půdy i u drobných rolníků. Tyto se snaží komunisté ukonejšit tvrzením, že nejde o likvidaci soukromého vlastnictví zemědělské půdy, nýbrž pouze o "potlačení kapitalistických živlů na venkově." Aby si při útoku na středy zemědělce zajistili neutralitu menších rolníků, poskytují jim komunisté přechodně významné výhody. Jsou jim předepisovány nízké kontingenty a svoje přebytky mohou prodávat na volném trhu za vyšší ceny. Z velké části musí tyto přebytky skupovat za vysoké ceny střední rolníci, aby vůbec mohli splnit uložené jim kontingenty a uchránit se tak konfiskací svého majetku a věznění. K této rafinované politice

35
patří také vyloučení středních rolníků z přidělu textilu a obuvi. Komunisté se tím snaží dosáhnouti toho, co se jim z velké části již podařilo u živnostníků. Střední rolníci se mají "dobrovolně" vzdátí samostatného podnikání a vstoupit s celou svou usedlostí do zemědělských družstev. Po jejich likvidaci dojde teprve na malé rolníky.

Jak vypadá postup při rozpisu kontingentů, ukazuje nám tento případ: v obci Ratibořice na českobudějovicku musí odevzdat chlebového obilí z hektaru rolník Š. Průcha 19.43 q a Z. Reimanová 19 q. V obou případech jde o usedlosti nad 20 ha. R. Špacier, který má 9 ha půdy, odevzdá pouze 2.3 q chlebového obilí z hektaru a J. Šalinger dokonce pouze 1 1/2. Rolník Janda, který má na neštěstí o 0.24 ha půdy nad 15 ha musí odevzdati již 18 q obilí z hektaru. Tento případ je prohlašován Rudým Právkem za vzor správného předpisu kontingentů, podle kterého se má postupovati ve všech obcích. Ve stejném poměru jsou samozřejmě předpisovány rolníkům dodávky také ostatních zemědělských výrobků. Komunisté předpokládají, že tento postup při rozpisu dodávek jim umožní, aby ještě letos mohly být dosazeny národní správy na tisíce středních zemědělských podniků, ze kterých budou vytvořena vzorná družstva. Vláda již na Đurišův návrh schválila osnovu zákona o jednotných zemědělských družstvech, který bude v Československu podkladem kolektivizace. Ve zprávě z této schůze vlády se k návrhu stručně konstatuje: "jednotná zemědělská družstva budou budována rychle, bez složitých formalit a za široké demokratické účasti lidu."

V BRÁNSKU

Je koncentrační tábor, ze kterého patrně hodlá Václav Nosek vytvořit nejvzornější koncentrační tábor v ČSR. Byli do něho přemístěni z Oslavan němečtí vězňové SS. Se zřetelem na své zkušenosti, zastávají

většinou místa kápu nad českými vězni.

OMYLY DRPTINOVSKÉ JUSTICE

byly prý napraveny teprve po únoru obnovou platnosti retribučního dekretu. Mimořádný lidový soud v Praze skončil nové období své činnosti. Znovu před soud bylo postaveno celkem 1.065 osob. Bylo vyneseno 7 rozsudků smrti a tresty těžkého žaláře v celkové výši 3.539 roků. Mezi odsouzenými je 688 mužů a 205 žen české národnosti. 126 mužů a 31 žen německé národnosti. Trest doživotní ho žaláře byl vynesen v 29 případech.

HLAVU DO PÍSKU

strká Rudé Právo při uveřejňování rozsudků nad odpůrci komunistického režimu. Zprávy jsou dodávány všem listům tiskovou kanceláří a nesmí být na nich nic měněno. Jsou také uveřejňovány ve všech listech ve stejném znění s výjimkou R.P. U odsouzených dělníků důsledně vypouští povolání a ponechává ve zprávách jen akademické tituly a vojenské hodnosti. Tím ovšem nezakryjí skutečnost, že podstatnou část neaktivnějších odpůrců režimu tvoří právě dělníci.

VÁZANÉ VKLADY

mohly být, podle mínění lidu, uvolněny alespoň k nákupům v rámci státní smělniny na volném trhu. Aby tyto hlasy byly zakřiknuty, vydal sekretariát KSČ pokyny k vyvolání akce "Dar republice". Závodní rady a dělnické schůze měly se usnášet na resolucích, ve kterých se dělníci do brovolně vzdávají svých vázaných vkladů. Tím měla být vyvolána atmosféra, aby všichni majitelé vázaných vkladů, se jich postupně vzdá-

vali. Zatím se podařilo usnesení této resoluce jen v několika případech; u zaměstnanců obchodních domů v Olomouci a v odbočce Stalínových závodů v Roudnici n/L. V akci ovšem bude pokračováno.

SOLIDARITA PEKAŘU,

nikoliv podnikatelů, ale pekařských dělníků, rozčiluje Rudé Právo. Brání se odstranění výsledků svých dlouholetých bojů, aby se s prací u válu nezačínalo ráno před šestou hodinou. Uskutečnění tohoto požadavku dosáhli pekařští dělníci po dlouhých zápasech se zaměstnavateli "v měšťácké demokracii", když ministrem soc. péče byl "reakcionář" mons. Šrámek. Za ministrování odboráře Evžena Erbana "ve veřejném zájmu" bude nyní, proti odporu pekařských dělníků tento pozůstatek měšťácké demokracie zrušen.

Na ministerstvu zahr. obchodu bylo po únorovém puči propuštěno 78 úředníků. Nyní bude přeřazeno do výroby dalších 80 úředníků. Na pražském ředitelství státních crah je připraveno propuštění 377 úředníků. Podle Rudého Práva, prázdné čl. 1. lázně komunistům nevaří, je jejich návštěvníci ze zahraničí prý byli stejně sami" hochštapléri, podvodníci, falešní hráči a špióni". Ústřední výbor KSČ zasedal naposled na pražském hradě. Prostředí však nebylo shledáno za dosti sovětské. Proto příští schůze bude v Národním divadle. Podle zprávy Rudého Práva, mimo gener. tajemníka Slánského "vystoupí přední umělci Nár. divadla a čl. Filharmonie."

Londýnské Listy vychází dvakrát v měsíci, každého prvního a patnáctého, za redakce Blažeje Vilíma. Adresa redakce a administrace je: 13, Fernside Ave, London N.W. 7. Telefon: MILL Hill 4024.

Předplatné činí čtvrtletně: 7s 6d, 1.50 dolaru, 7.50 švýc. franků, 7.50 švéd. korun, 12 norských korun, 12 dánských korun, 8 Hfl. - pololetně: 15s, 3 dolary, 15 švýc. franků, 15 švéd. korun, 24 norských korun, 24 dánských korun, 16 Hfl. - ročně: 30s, 6 dolarů, 30 švýc. franků, 30 švéd. korun, 48 norských korun, 48 dánských korun, 32 Hfl.